

Súd: Mestský súd Bratislava IV
Spisová značka: B1-21C/13/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1121201623
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Silvia Rovňánková
ECLI: ECLI:SK:MSBA4:2024:1121201623.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Bratislava IV pred sudkyňou JUDr. Silviou Rovňánkovou v právnej veci žalobcu: Z. K., T.. XX.XX.XXXX, H. Ž. XXX/X, C.Š., za účasti intervenienta na strane žalobcu: S. K., T.. XX.XX.XXXX, H. Ž. XXX/XX, C., obaja zastúpení: Mgr. Juraj Švec, advokát, so sídlom Bajkalská 2/a, Bratislava, proti žalovaným: 1. N. K., T.. XX.XX.XXXX, H. C. XXX/XX, H., zastúpený procesným opatrovníkom: Mestská časť Bratislava - Staré Mesto, so sídlom Vajanského nábrežie 3, Bratislava, 2. F. W., M.. Y., T.. XX.XX.XXXX, H. O.. XX. Z. XX/A, H., zastúpená: JUDr. Štefan Čakvári, advokát, so sídlom Sliačska 5C, Bratislava, o určenie neplatnosti právneho úkonu, takto

rozhodol:

I. Súd žalobu v celom rozsahu **z a m i e t a**.

II. Žalovanému v 1. rade a žalovanej v 2. rade sa voči žalobcovi **p r i z n á v a** nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou doručенou Okresnému súdu Bratislava I dňa 02.03.2021 domáhal určenia neplatnosti darovacej zmluvy a zmluvy o zriadení vecného bremena zodpovedajúceho právu doživotného užívania zo dňa 15.02.2021, uzatvorené vo forme notárskej zápisnice sp. zn. T. XX/.XXXX, T. XXXX/.XXXX, T. XXXX/.XXXX, medzi žalovaným v 1. rade ako darcom alebo oprávneným z vecného bremena a žalovanou v 2. rade ako obdarovanou alebo povinnou z vecného bremena, ktorej predmetom bol prevod vlastníckeho práva:

- Spoluvlastníckeho podielu X/X Y. T. F. na W. D. Č.. XXXX, B.: H. V., B.: H. - I.. Č.. G. I., Y. Ú. G. I., D. Okresným Ú.M. H., Y. B.:

B. H. Č. X, X. C., D.: C. XX,

o K bytu prislúchajúci spoluvlastnícky podiel XXXX/.XXXXXX-V. na G. Č. Z. G. F. S., na C.J. S. F.G. Z. G. - H. S. G. G. Č. XXX, C. na C. Č. XXXX Z. G. G. Č. XXX, C. na C. Č. XXXX/.X, popis stavby bytový dom (ďalej ako „Byt“),

- Spoluvlastníckeho podielu XXXX/.XXXXXX Y. T. F. na W. D. Č.. XXXX, B.: H. V., B.: H. - I.. Č.. G. I., katastrálne územie Staré Mesto, vedený Okresným úradom Bratislava, katastrálny odbor:

B. C. M. „. J. na Y. I.:

B. Parcelné číslo 3195/1 - zastavaná plocha a nádvorie, o výmere 2093 m²,

B. Parcelné číslo 3195/4 - zastavaná plocha a nádvorie, o výmere 16 m²,

B. Parcelné číslo 3195/5 - zastavaná plocha a nádvorie, o výmere 16 m²,

B. Parcelné číslo 3195/6 - zastavaná plocha a nádvorie, o výmere 16 m²,

B. Parcelné číslo 3195/7 - zastavaná plocha a nádvorie, o výmere 16 m²,

B. Parcelné číslo 3196 - zastavaná plocha a nádvorie, o výmere 300 m²,

B. Parcelné číslo 3197 - zastavaná plocha a nádvorie, o výmere 423 m²

(ďalej ako „Pozemky“)

- Zriadenie vecného bremena zodpovedajúceho právu bezplatného doživotného užívania Bytu a Pozemkov v prospech darcu: žalovaného v 1. rade, ako oprávneného z vecného bremena.

2. Svoj nárok odôvodnil tým, že žalovaný v 1. rade ako výlučný vlastník uvedených nehnuteľností daroval predmetné nehnuteľnosti darovacou zmluvou a zmluvou o zriadení vecného bremena zodpovedajúceho právu doživotného užívania zo dňa 15.02.2021, uzatvorenej formou notárskej zápisnice žalovanej v 2. rade. Uviedol, že žalovaný v 1. rade trpí duševnou poruchou - demenciou ťažkého stupňa, ktorá mu bola lekársky diagnostikovaná až po uzatvorení napádanej darovacej zmluvy, a to po psychiatrickom vyšetrení dňa 25.02.2021 v Psychiatrickej ambulancii N. G..M..B., R. XX, H.. K vyšetreniu žalovaného v 1. rade pristúpil synovec žalovaného v 1. rade S. K., na odporúčanie vyšetrovateľov na Krajskom riaditeľstve PZ v Bratislave po podaní svedeckej výpovede k oznámeniu o spáchaní trestného činu podvodu dňa 23.02.2021, ktoré podala p. Z. I., keď sa dozvedela, že žalovaný v 1. rade daroval byt. Žalobca zdôraznil, že žalovaný v 1. rade v minulosti nikdy neplánoval predmetný byt predať a tento chcel nechať pre rodinu. Vedomosť o tejto skutočnosti viedla C.. I. k domnienke, že ide o podvodné konanie a preto podala trestné oznámenie. Po podaní svedeckej výpovede na KR PZ v Bratislave navštívil S. K.Ž. svojho strýka a zisťoval komu byt daroval. Žalovaný v 1. rade si nepamätal, že by niekomu byt daroval a odpovedal, že nikomu. Následne boli S. K. s N. K.I. na katastri nehnuteľností a u notárky N.. M. H., ktorá vyhotovila darovaciu zmluvu, a vyžiadali si jej odpis, pretože žalovaný v 1. rade žiadnymi dokumentami nedisponoval. Žalovaný v 1. rade darovacej zmluve nerozumel a nepamätal si, že by byt darovala obdarovanej žalovanej v 2. rade. Povedal, že niekto musel zneužiť jeho tieseň a dôverčivosť a tú zmluvu chce zrušiť. Notárka N.. M. H. odmietla spísať listinu o odstúpení žalovaného v 1. rade od darovacej zmluvy zo dňa 15.02.2021 s odôvodnením, že neposkytuje administratívne služby, ale môže overiť podpis, ak bude mať žalovaný v 1. rade listinu pripravenú. U notárky N.. Z. P. už mohol žalovaný v 1. rade nechať spísať čestné vyhlásenie o odstúpení od darovacej zmluvy a zmluvy o zriadení vecného bremena zodpovedajúceho právu doživotného užívania, aby Okresný úrad Bratislava, katastrálny odbor, zastavil katastrálne konanie D.-XXXX/XXXX o vklade vlastníckeho práva. Odstúpenie od darovacej zmluvy a zápisnicu z podania trestného oznámenia pre podvod bolo dňa 24.02.2021 podané na Okresnom úrade Bratislava, katastrálny odbor do podateľne. Po doručení lekárskej správy z vyšetrenia zdravotného a duševného stavu žalovaného v 1. rade, z ktorej je zrejmé, že žalovaný v 1. rade ako vlastník prevádzaných nehnuteľností trpí duševnou poruchou, ktorá ho robí nespôsobilým na právne úkony, požiadal S. K. správny orgán, aby katastrálne konanie zastavil alebo prerušil do skončenia súdneho konania o neplatnosť darovacej zmluvy zo dňa 15.02.2021 na Okresnom súde Bratislava I.

3. Žalobca mal za to, že v prípade absolútnej neplatnosti sa naliehavý právny záujem na takomto určení predpokladá. Určenia neplatnosti právneho úkonu sa môže žalobca domáhať nielen po zavkladovaní sporného právneho úkonu, ale aj v procese katastrálneho konania o povolení vkladu vlastníckeho práva na základe sporného právneho úkonu, v danom prípade darovacej zmluvy. Žalobca zdôraznil, že sa jedná o absolútnu neplatnosť právneho úkonu, pretože žalovaný v 1. rade ako účastník právneho úkonu nedokáže posúdiť následky svojho konania. Táto zásadná skutočnosť je predbežná otázka, ktorá je zásadného významu pre rozhodnutie vo veci, a ktorú musí skúmať súd.

4. Podaním doručeným súdu dňa 26.04.2021 oznámil S. K. vstup do konania ako intervenient na strane žalobcu, ktorý svoj právny záujem na výsledku konania zdôvodnil tým, že svojimi procesnými úkonmi prispeje k podpore žalobcu a rodiny, ktorým chcel žalovaný v 1. rade zanechať svoj byt, kým netrpel duševnou poruchou. Súčasne ako navrhovateľ osobitného konania o spôsobilosti na právne úkony žalovaného v 1. rade má odôvodnený právny záujem na výsledku konania o určenie neplatnosti právneho úkonu a svojim aktívnym procesným vystupovaním v súdnom spore sleduje rovnako ako žalobca zabezpečenie ochrany žalovaného v 1. rade a jeho záujmov, ochrany jeho majetku, keďže nevie posúdiť následky svojho konania a takto zmariť a zabrániť manipulovaniu so žalovaným v 1. rade zo strany tretích osôb a zneužívaniu jeho zdravotného stavu na osobné účely.

5. Žalovaná v 2. rade vo svojom písomnom podaní doručenom súdu dňa 26.05.2021 uviedla skutkové okolnosti, ktoré predchádzali uzatvoreniu darovacej zmluvy a zmluvy o zriadení vecného bremena, popísala prvé stretnutie so žalovaným v 1. rade, ako aj jej následné návštevy, pričom žalovaný v 1. rade sa jej zdal byť vždy orientovaný v čase a priestore. Popísala, akým spôsobom dospel žalovaný v 1. rade k svojmu rozhodnutiu o darovaní predmetného bytu, ako aj následnému riešeniu situácie zo strany jeho rodinných príslušníkov, po tom ako sa dozvedeli o darovaní bytu. Mala za to, že žalovaný v 1. rade si bol plne vedomý následkov, mal žalovanú v 2. rade rád a byt jej chcel darovať. Rozhodol sa slobodne, čo môže dokázať aj svedecká výpoveď dvoch podnájomníkov žijúcich so žalovaným v 1. rade v predmetnom byte. Poukázala na to, že o žalovaného v 1. rade sa dostatočne nikto z rodinných

príslušníkov nestaral, chodila ho navštevovať suseda C.. I., ktorá nakupovala potraviny, varila mu a starala sa o finančné záležitosti, pričom na opravu kotla musela žalovanému v 1. rade požičať peniaze žalovaná v 2. rade. S ostatnou bežnou starostlivosťou mu pomáhali dvaja podnájomníci. Žalovaná v 2. rade uviedla, že jeho rodina sa ho snaží pozbaviť spôsobilosti, čo by mohlo znamenať, že skončí v starobinci, čo určite nikdy nechcel a explicitne ju požiadal, aby ho pred jeho rodinou chránila a zabezpečila starobu D. H. na C. XX. Mala za to, že nie ona, ale jeho rodina spolu s C.. I. sa dohodli a snažia sa žalovaného v 1. rade podvieť, donútiť podpísať odstúpenie od darovacej zmluvy, ktorá by mu zaručila doživotné užívanie bytu, väčší príjem finančných prostriedkov, opateru a prerábku bytu. Záverom poukázala na tú skutočnosť, že dňa 19.03.2021 písomne odstúpila od darovacej zmluvy a súčasne poverila notárku, aby podaný návrh na vklad darovacej zmluvy do katastra nehnuteľností zobrala späť. Žalovanému v 1. rade písomné oznámenie o odstúpení od zmluvy doručila aj poštou. Týmto považovala vec (daru) z jej strany za uzavretú. Zdôraznila, že podaná žaloba rozhodne nie je dôvodom, pre ktorý odstúpila od darovacej zmluvy. Jediným dôvodom je to, že vôbec netušila, že by mohli vzniknúť akékoľvek pochybnosti o duševnom zdraví žalovaného v 1. rade. Navrhla žalobu zamietnuť.

6. Na argumentáciu žalovanej v 2. rade reagoval žalobca a intervenient na strane žalobcu podaním zo dňa 12.08.2021, pričom jej tvrdenia a opis skutkového stavu považovali za zavádzajúce, nepravdivé a nezlučiteľné s rozsahom diagnostikovanej psychiatrickej poruchy žalovaného v 1. rade. Uviedli, že jasným dôkazom uchopenia príležitostí je, že žalovaný v 1. rade desaťročia odolával ponúkam na predaj / darovanie svojho bytu, ktorý mal pre rodinu, ale žalovaná v 2. rade už po jednom mesiaci známosti, vedela zneužiť jeho psychickú poruchu a náklonnosť pre nežné pohlavie a narušené mysliace a úsudkové schopnosti tak, že jeho bezradnosť využila na uzatvorenie predmetnej darovacej zmluvy, ktorou jej žalovaný v 1. rade daroval svoj byt. Poukázali na závery znaleckého posudku vypracovaný znalkyňou I.. D. R., z ktorého vyplýva, že žalovaný v 1. rade trpí závažnou duševnou poruchou - demenciou stredne ťažkého stupňa (Alzheimerovou demenciou). Na základe tejto znalecky potvrdennej závažnej duševnej poruchy mali žalobca a intervenient za preukázaný skutkový stav tvrdný v podanej určovacej žalobe aj dôvodnosti jej podania pre absolútnu neplatnosť právnych úkonov. Oponovali, že rodina žalovaného v 1. rade sa nesnaží pozbaviť ho spôsobilosti, naopak kvôli závažnej duševnej poruche a osobám ako je aj žalovaná v 2. rade a jej dobročinnosť, sa ho snaží chrániť do budúcnosti a súčasne zmariť protiprávne scudzenie jeho strechy nad hlavou. K vyjadreniu žalovanej v 2. rade, že odstúpením od spornej darovacej zmluvy považuje vec za vyriešenú a spor za ukončený, žalobca a intervenient uviedli, že jej názor je irelevantný a po právnej stránke nesprávny, a ani nemôže viesť k zastaveniu konania. Žalovaná v 2. rade sa nemôže odvolávať na odstúpenie žalovaného v 1. rade od darovacej zmluvy, urobené ešte pred zistením a diagnostikovaním závažnej duševnej poruchy, ktorá ho robí nespôsobilým na právne úkony. Takýto úkon je rovnako absolútne neplatný ako samotná sporná darovacia zmluva uzatvorená osobou konajúcou v duševnej poruche, ktorá ju robí na tento právny úkon neschopnou. Podľa názoru žalobcu a intervenient je objektívny právny stav, že nie je možné od absolútne neplatného právneho úkonu platne odstúpiť, a preto túto otázku a skutočnosť môže platne rozhodnúť len súd. Preto, ak chce žalovaná v 2. rade úprimne mieni ukončiť predmetný spor, jediná možnosť ako ho nepredlžovať je prijatie faktu, že súd musí meritórne o veci rozhodnúť a musí určiť neplatnosť napadnutého právneho úkonu, a to znamená, že žalovaná v 2. rade musí so žalobou súhlasiť. Spolu s vyjadrením predložili žalobca a intervenient znalecký posudok znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, I.. D. R., zo dňa 18.06.2021.

7. Žalovaní nepredložili súdu žiadne ďalšie prostriedky procesnej obrany.

8. Žalobca a intervenient doručili súdu dňa 10.05.2023 rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo dňa 06.12.2021, sp. zn. 3 Ps/4/2021, ktorým súd obmedzil spôsobilosť žalovaného v 1. rade na právne úkony v rozsahu vo výrokovej časti konkrétne špecifikovanom. Nakoľko bol žalovaný v 1. rade obmedzený na právne úkony aj vo vystupovaní pred súdom, na úkony ktoré mu bol ustanovený opatrovník S. K., ktorý zároveň v tomto konaní vystupuje ako intervenient na strane žalobcu, súd uznesením zo dňa 19.09.2023, č. k. B1-21C/13/2021 - 179 ustanovil žalovanému v 1. rade procesného opatrovníka.

9. Na prejednanie sporu súd nariadil pojednávanie na dňa 13.02.2021, na ktorom sa zúčastnil žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu, intervenient na strane žalobcu, žalovaný v 1. rade prostredníctvom svojho procesného opatrovníka a žalovaná v 2. rade prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Sporové strany zopakovali svoju podstatnú argumentáciu uvádzanú v predchádzajúcich písomných podaniach, žiadne návrhy na doplnenie dokazovania nemali. Žalobca zotrval na podanej žalobe.

10. Súd vykonal dokazovanie z písomných a ústnych vyjadrení sporových strán ako aj z predložených listinných dôkazov: výpis z W. Č.. XXXX, W. Č.. XXXX, lekárska správa z psychiatrického vyšetrenia

zo dňa 25.02.2021, zápisnica o trestnom oznámení zo dňa 23.02.2021, notárska zápisnica zo dňa 15.02.2021, čestné vyhlásenie o odstúpení od darovacej zmluvy a zmluvy o zriadení vecného bremena zo dňa 23.02.2021, doloženie lekárskej správy do katastrálneho konania zo dňa 26.02.2021, lekárska správa z psychiatrického vyšetrenia zo dňa 19.03.2021, odstúpenie od darovacej zmluvy zo dňa 19.03.2021, splnomocnenie na späťvzatie návrhu na vklad zo dňa 16.03.2021, zmluva o pôžičke zo dňa 27.01.2021, znalecký posudok Č.. XX/XXXX, rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo dňa 06.12.2021, sp. zn. 3Ps/4/2021 o obmedzení osobnej spôsobilosti žalovaného v 1.rade, na základe ktorých ustálil nasledovný skutkový stav:

11. Žalovaný v 1. rade a žalovaná v 2. rade uzatvorili dňa 15.02.2021 darovaciu zmluvu a zmluvu o zriadení vecného bremena zodpovedajúce právu doživotného užívania formou notárskej zápisnice T. XX/XXXX, T. XXXX/XXXX, T. XXXX/XXXX, C. T.M. N.. M. H.. Predmetom zmluvy bol bezodplatný prevod vlastníckeho práva Y. H. Č.. X, na S. C., D. C. XX, H., vo výlučnom vlastníctve žalovaného v 1. rade a k nemu prislúchajúce pozemky. Zmluvné strany sa dohodli na zriadení vecného bremena zodpovedajúce právu bezplatného doživotného bývania a užívania prevádzaných nehnuteľností v prospech žalovaného v 1. rade, vecné bremeno bolo zriadené bezodplatne a na dobu neurčitú.

12. Zo správy zo psychiatrického vyšetrenia žalovaného v 1. rade v psychiatrickej ambulancii N. G..M..B., R. XX, H., dňa 25.02.2021 vyplýva, že u žalovaného v 1. rade sú hrubo narušené rozpoznávacie a ovládacie schopnosti, nie je ani v minimálnej miere schopný porozumieť úradným a právnym úkonom.

13. Intervenient na strane žalobcu podal dňa 23.02.2021 na Krajskom riaditeľstve Policajného zboru v Bratislave trestné oznámenie za účelom oznámenia skutočností nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin.

14. Z výpisu z katastra nehnuteľností, W. Č.. XXXX (údaje platné ku dňu 25.02.2021), vyplýva že žalovaný v 1. rade je výlučným D. H. Č.. X, X. C., C. XX; W.D. Č.. XXXX - D. B. C. D. G. C.J. XXXX/XXXXX5. Na oboch listoch vlastníctva je vyznačená plomba na základe D.-XXXX/XXXX.

15. Čestným vyhlásením zo dňa 23.02.2021 žalovaný v 1. rade odstúpil od darovacej zmluvy a zmluvy o zriadení vecného bremena zodpovedajúceho právu doživotného užívania spísané formou notárskej zápisnice.

16. Po psychiatrickom vyšetrení žalovaného v 1. rade ošetrojúci lekár vo svojej správe zo dňa 19.03.2021 konštatoval nezvratnosť psychických zmien (s úplnou neschopnosťou sa o seba postarať a porozumieť právnym úkonom), čím sú z psychiatrického hľadiska jednoznačne naplnené dôvody na iniciovanie konania o pozbavení spôsobilosti na právne úkony.

17. Žalovaná v 2. rade odstúpila od darovacej zmluvy listom zo dňa 19.03.2021, odstúpenie ktoré doručila aj žalovanému v 1. rade do vlastných rúk dňa 27.03.2021. Zároveň žalovaná v 2. rade splnomocnila notárku N.. M. H. k späťvzatiu návrhu na vklad, registrovaný pod č. V 2303/2021.

18. Zo znaleckého posudku I.. D. R., znalkyne z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria zo dňa 18.06.2021 vyplýva záver, že žalovaný v 1. rade trpí závažným organickým poškodením mozgu v zmysle demencie stredne ťažkého stupňa (Alzheimerova demencia). Vzhľadom na progresiu, charakter ochorenia a jeho závažnosť nie sú predpoklady pre jeho významnejšie zlepšenie. Stav má trvalý charakter, je nezvratný. Nie je schopný postarať sa sám o seba, ani spravovať svoj majetok a financie.

19. Okresný súd Bratislava I rozsudkom zo dňa 06.12.2021, č. k. 3 Ps/4/2021 - 78, obmedzil spôsobilosť žalovaného v 1. rade na právne úkony, okrem iného: disponovanie odplátnym alebo bezodplátnym spôsobom s nehnuteľnosťami v jeho vlastníctve; uzatváranie zmlúv o pôžičke, o úvere, o iných obdobných záväzkoch; uskutočňovanie právnych úkonov, uzatváranie zmluvných vzťahov, ktorých obsahom by bola dispozícia s finančnými prostriedkami alebo inými majetkovými hodnotami v rozsahu nad 20,- eur mesačne; vystupovanie pred štátnymi orgánmi, okrem iného aj súdmi.

20. Podľa § 137 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o

a) splnení povinnosti,

b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu,

c) určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo

d) určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

21. Súd prednostne, z dôvodu hospodárnosti, pristúpil k skúmaniu predpokladu prípustnosti podanej žaloby.

22. Žalobca sa žalobou domáha v zmysle § 137 písm. d) CSP určenia právnej skutočnosti, a to konkrétne neplatnosti darovacej zmluvy a zmluvy o zriadení vecného bremena zodpovedajúceho právu doživotného užívania prevádzanej nehnuteľnosti - bytu a súvisiacich pozemkov - vo výlučnom vlastníctve žalovaného v 1. rade.

23. Súd konštatuje, že za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (§ 80 písm. c)) si žalobca mohol uplatniť na súde nárok na určenie neplatnosti právnych úkonov. Citované ustanovenie pripúšťalo žalobu o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je za predpokladu existencie naliehavého právneho záujmu na takomto určení, z čoho vyplýva, že pôvodná právna úprava neobsahovala všeobecné ustanovenie, ktoré by *expressis verbis* upravovalo prípustnosť žalobného návrhu na určenie právnej skutočnosti. Právna teória v tejto otázke nebola jednotná. Prevažovali však už vtedy názory, že žaloba na určenie právnej skutočnosti je prípustná za predpokladu, že jej prípustnosť vyplýva *in concreto* z právneho predpisu (najmä z hmotného práva). V praxi sa žaloby na určenie právnej skutočnosti (zvyčajne) pripúšťali vo všeobecnej rovine, ak žalobca preukázal na určení právnej skutočnosti naliehavý právny záujem.

24. Po prijatí novej právnej úpravy Civilný sporový poriadok účinný od 01.07.2016 už s takouto žalobou nepočíta. Zmluvy a iné právne úkony, ich existencia, platnosť či neplatnosť sú právnymi skutočnosťami (§ 2 ods. 1 OZ). Určenie existencie právnej skutočnosti (napríklad, že právny úkon je neplatný) odporuje vo svojej podstate zásade, že súd má určiť aktuálny právny stav. Pri určení právnej skutočnosti hovorí rozsudok o tom, čo bolo v minulosti, nie však nevyhnutne o tom, čo je v prítomnosti. Ako príklad možno uviesť výrok rozsudku, že kúpna zmluva je neplatná, uvedené však nemá výpovednú hodnotu, čiže v čase jeho vyhlásenia nie je zrejmé, či je vlastníkom veci žalobca, alebo niekto iný.

25. Z opísaných dôvodov nová právna úprava Civilného sporového poriadku pripúšťa žalobu na určenie právnej skutočnosti iba za predpokladu, že vyplýva z právneho predpisu (najmä z hmotného práva).

26. Súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/268/2019 zo dňa 25.11.2020, ktorý uvádza, že „Pri riešení procesnej prípustnosti žaloby podľa § 137 písm. c/ CSP a/alebo podľa § 137 písm. d/ CSP je nutné zaoberať sa otázkou, z akého právneho vzťahu žalobkyňa vyvodzuje v konaní ňou uplatňovaný nárok (t. j. predmet konania), následne tento vzťah dôsledne analyzovať a nakoniec správne vyhodnotiť a posúdiť po právnej stránke. Za účelom zabezpečenia podkladov, nevyhnutných pre tento postup, ukladá zákon žalobkyni povinnosť uviesť vždy už v žalobe rozhodujúce skutočnosti. Tie majú súdu umožniť, aby daný právny vzťah a z neho vyvodzovaný nárok analyzoval a právne kvalifikoval z aspektov významných tak pre posúdenie rôznych otázok procesnej povahy (napr. obsah žaloby, právomoc, príslušnosť, procesná subjektivita), ako aj pre prípadné posúdenie veci samej. Žalobkyňa je povinná svoj nárok skutkovo vymedziť, nemusí ho však právne vyhodnotiť a zdôvodniť (ak ho predsa len v žalobe právne posúdi, súd daným posúdením nie je viazaný.) Je totiž vecou súdu, aby v zmysle zásady „*iura novit curia*“ podal právnu kvalifikáciu uplatňovaného nároku. Pre analýzu právneho vzťahu strán a posúdenie jeho povahy z hľadiska obsahu žaloby na prejednanie a rozhodnutie o nároku, ktorý žalobkyňa vyvodzuje z tohto právneho vzťahu, je tak rozhodujúce obsahové hľadisko, teda akú povahu majú práva a povinnosti strán tvoriace obsah právneho vzťahu (5Cdo/120/2017). Inak povedané predmet konania (resp. obsah žaloby) nie je tvorený výlučne žalobným návrhom (*petitum*), ale aj rozhodujúcimi skutkovými tvrdeniami - opísaním skutkového deja (*causa petendi*). Na základe žalobného návrhu a opísania skutkového deja možno individualizovať predmet konania. Súd je viazaný *petitum* žaloby po obsahovej stránke a tento *petit* je potrebné vykladať v súvislosti so skutkovými tvrdeniami žalobcov v spore. Súd má skúmať celý obsah podanej žaloby, nielen samotný žalobný návrh.“

27. Na to, aby súd vyzval žalobcu na odstránenie väd žalobného návrhu, musel by existovať predpoklad možnosti podradenia prejednávanej veci pod procesný režim určovacej žaloby podľa ustanovenia § 137 písm. c) alebo písm. d). V prejednávanom spore je však nepochybné, že žalobca sa domáhal práve určenia právnej skutočnosti, neplatnosti právnych úkonov (darovacej zmluvy a zmluvy o zriadení vecného bremena), určenie ktoré však zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva (k uvedenému napr. Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.06.2023, sp. zn. 7Cdo/158/2022). Na pojednávaní dňa 13.02.2024 žalobca napriek, v rámci zmierovacieho procesu pred začatím pojednávania súdom označenej neprípustnosti určovacej žaloby v tomto konaní, na tejto zotrval.

28. Nakoľko určenie neplatnosti darovacej zmluvy a zmluvy o zriadení vecného bremena zodpovedajúceho právu bezplatného doživotného užívania nehnuteľností nevyplýva z osobitného predpisu (najmä z hmotného práva), nie je možné domáhať sa určenia právnej skutočnosti (neplatnosti právneho úkonu). Ak takého predpisu niet, nie je možné žalovať neplatnosť právneho úkonu, ale je potrebné formulovať *petit* na určenie, či tu právo je, alebo nie je.

29. Na základe uvedených skutočností súd žalobu ako procesne neprípustnú zamietol.

30. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

31. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v zmysle vyššie uvedených ustanovení. V konaní plne úspešnému žalovanému v 1. rade a žalovanej v 2. rade súd priznal nárok proti žalobcovi na náhradu trov konania v celom rozsahu. O výške trov konania súd rozhodne po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením v zákonnej lehote.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva v lehote 15 dní od doručenia na Mestskom súde Bratislava IV v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepreloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto odvolanie podal.

Podľa § 363 CSP, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP, rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP, odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 CSP, prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Exekúciu možno vykonať len na návrh oprávneného alebo na návrh toho, kto preukáže, že naňho prešlo právo z rozhodnutia (§ 37 ods. 3) (ďalej len „oprávnený“). Oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa tohto zákona, ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie

(§ 38 ods. 1, 2 Exekučného poriadku). Exekúciu vykoná ten exekútor, ktorého v návrhu na vykonanie exekúcie označí oprávnený (§ 38 zák. č. 233/1995 Z. z.) a ktorého jej vykonaním poverí súd, ak osobitný predpis alebo tento zákon neustanovuje inak (§ 29 zákona č. 233/1995 Z. z.).